

Posudek na diplomovou práci Josefa Blažejovského „Jest dobře, když i takto se píše o Slovensku – Jakuba Demla obraz Slovenska v kulturně historickém kontextu.“

Psaní o Jakubu Demlovi představuje v českých humanitních vědách jeden z nejtvrděších ořechů. Ne tolik kvůli rozsahu a špatné dostupnosti Demlových literárních textů, nýbrž pro bariéru ideologie a demlovského kultu, bránící věcnému přístupu. Kolem Demla se vytvořila jakási mystická mlha, povyšující ho na autora neanalyzovatelného a nekritizovatelného, přístupného pouze jakémusi vyvolenému, více-než-rationálnímu vědění. Demlogická „škola“ Vladimíra Binara je právem nazývána ústně „Binarovou sektou“. Josef Blažejovský je jedním z těch, kteří se touto mlhou nedali zaslepit.

V rámci Demlova vývoje je pak slovenská etapa jednou z úseků, které hlavní (oficiální, binarovský) proud demlovského bádání dosud dosti opomíjel. Práce Josefa Blažejovského je prací, která poprvé zaplňuje tuto mezeru v dosavadní demlogii. Pokouší se sine ira et studio popsat, co Deml na Slovensku ve „slovenských Šlépějích“ vidí a jak se Demlovo hodnocení Slovenska prudce mění – z nadšení do zhnusení. A co hlavního – pokouší se porozumět, PROČ k této změně dochází.

Tohoto porozumění je v práci jasně dosaženo; a vzhledem k oné mystické mlze kolem Demla je to porozumění až téměř banální. Bylo však nutno se k němu právě takto propracovat – skrze mlhu i skrze Demlovu omračující verbální kreativitu. Porozumění tkví ve skutečnosti, že Deml přichází na Slovensko ovlivněn jednak romantickými slovakofilskými stereotypy, jednak euforií počátků Československa – a naráží na každodenní realitu, která se od stereotypů liší; a hlavně, do které se nevejde on: Katolický kněz, který na Slovensko přichází v doprovodu vdané ženy. Demlův celoživotní pocit nepatřičnosti, nezařaditelnosti, se ve slovenské zkušenosti znovu umocňuje a stává se impulsem pro výbuch „antislovenské“ rétoriky.

Josef Blažejovský samozřejmě není slovakista a jistě by bylo možné ze slovakistického hlediska namítat, že mohl do dějin českého vidění Slovenska zařadit ještě to a ono. To však není smyslem a jádrem práce. Smyslem bylo detailně popsat tuto fázi Demlova myšlenkového vývoje – a to se podařilo, a je to jasné a srozumitelné.

Co více: Je to překrásně napsané. Pokud současná produkce v humanitních vědách trpívá tak často jazykem suchým, toporným, zbytečně (a hlavně nefunkčně) přetíženým učenou (a často jen pseudoučenou) terminologií – tato práce je příkladem, že to jde i jinak.

Práci samozřejmě doporučuji k obhajobě a hodnotím jako VÝBORNOU. Nejen to – budu ji dozajista navrhopvat na Cenu rektora nebo Bolzanovu cenu (nebo nějakou jinou cenu).

V Praze 6.9.2017

Prof. Mgr. Martin Putna, Dr.